

»Mladi za napredek Maribora 2013«
30. srečanje

VPLIV VEŠČIN KOMUNIKACIJE NA UČINKOVITO SODELOVANJE UČITELJEV S STARŠI DIJAKOV

Raziskovalno področje: PSIHOLOGIJA IN PEDAGOGIKA

Raziskovalna naloga

Če q | KÓŠROZ ÁJVÜT ≠ OS
T ^} q | KŠOÈUVCEŠRWÓÒÔ
≠[| KÜÜÖÖP ROZÜÕUXÚSOZÁ UŠOZÁ OÈÜOUÜ

Maribor, februar 2013

»Mladi za napredek Maribora 2013«
30. srečanje

**VPLIV VEŠČIN KOMUNIKACIJE
NA UČINKOVITO SODELOVANJE
UČITELJEV S STARŠI DIJAKOV**

Raziskovalno področje: PSIHOLOGIJA IN PEDAGOGIKA

Raziskovalna naloga

Maribor, februar 2013

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	1
1.1	Namen in cilji naloge raziskovalne naloge	1
1.2	Opredelevitev problema.....	1
1.3	Hipoteze raziskovalne naloge	2
1.4	Material in metode dela raziskovalne naloge.....	3
2	KOMUNIKACIJA	4
2.1	Vrste in oblike komuniciranja.....	4
2.1.1	Intrapersonalna in interpersonalna komunikacija.....	5
2.1.2	Besedna in nebesedna komunikacija	5
2.2	Težave v komunikaciji.....	7
3	SODELOVANJE ŠOLE S STARŠI	8
3.1	Vloga in pomen učinkovite komunikacije šole s starši.....	9
4	RAZISKAVA S PODROČJA KOMUNIKACIJE UČITELJEV S STARŠI DIJAKOV	13
4.1	Opredelevitev vzorca in metodologije raziskovanja.....	13
4.2	Obdelava in analiza podatkov raziskovanja.....	13
5	Preverjanje zastavljenih hipotez raziskovalne naloge	21
6	INTERPRETACIJA IN RAZPRAVA O UGOTOVITVAH IN SKLEPIH RAZISKAVE	23
7	ZAKLJUČEK	24
8	LITERATURA IN VIRI	26
8.1	Literatura.....	26
8.2	Viri.....	27

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Spol anketiranih oseb.....	13
Graf 2: Starost anketiranih oseb	14
Graf 3: Delovna doba v izobraževanju.....	14
Graf 4: Dosežena izobrazba	14
Graf 5: Razredništvo v šolskem letu 2011/2012	15
Graf 6: Komunikacija s starši dijakov, ki jih poučujete	15
Graf 7: Komunikacija starši dijakov, ki ste jim razrednik	15
Graf 8: Oblike komunikacije s starši dijakov	16
Graf 9: Najpogostejša oblika komunikacije s starši dijakov	16
Graf 10: Učinkovitost komunikacije s starši	17
Graf 11: Dejavniki vpliva na učinkovitost komunikacije s starši	17
Graf 12: Vzroki za neučinkovito komunikacijo s starši	18
Graf 13: Razlogi za neučinkovito vzpostavljanje kontakta s starši.....	18
Graf 14: Vpliv veščin komuniciranja na učinkovitost komunikacije s starši.....	19
Graf 15: Potrebnost veščin komunikacije za učinkovitost komunikacije s starši	19
Graf 16: Najpogosteje uporabljane veščine komunikacije pri komunikaciji s starši.....	20
Graf 17: Izpopolniti bi se želel/a v veščinah komunikacije:	20

KAZALO SLIK

Slika 1: Izboljšajte komunikacijo	6
Slika 2: Komunikacija učiteljev s starši	10
Slika 3: Učiteljevo vodenje, ki je osrednjega pomena za starše.....	12
Slika 4: Podpora šole in prispevek staršev k učenčevemu napredovanju	12

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Anketni vprašalnik.....	1
------------------------------------	---

POVZETEK

Temeljni namen raziskovalne naloge je bil obravnavati in proučiti problematiko komuniciranja učiteljev v eni izmed srednjih šol v Mariboru s starši dijakov te šole. Prvi del naloge je teoretičen v njem podrobneje predstavimo značilnosti komunikacije, vrste in oblike komunikacij ter pomembnost sodelovanja in komunikacije v javni instituciji.

Komunikacija je vsakdanja dejavnost, jemljemo jo kot nekaj samoumevnega in je podlaga za izpeljevanje vseh nalog in postopkov.

Komunikacija v šolskem okolju naj temelji na partnerskih odnosih med šolo in domom. Pedagoško delo in sodelovanje v šoli je povezano v trikotnik sodelovanja med šolo, dijaki in starši.

Želimo raziskati komunikacijske poti in metode na relaciji odnosa z učitelji, starši in dijaki, na kateri prihaja do nesoglasij in razhajanj. In že imamo problem, na katerem smo zasnovali naše hipoteze, ki jih želimo potrditi ali ovreči. Ali komunicirajo učitelji dovolj pogosto s starši in dijaki, katere oblike komunikacije najpogosteje uporabijo, je ta komunikacija učinkovita in kateri dejavniki vplivajo na uporabljene oblike komunikacij na raziskovani šoli?

Z metodo anketiranja smo preverili zastavljene hipoteze naloge. Izvedli smo jo med učitelji ene mariborskih srednjih šol. V interpretaciji in razpravi o ugotovitvah in sklepih raziskovanja smo podali tudi nekaj predlogov za izboljšanje obravnavanega problema.

Ključne besede: komuniciranje, srednja šola, učitelji, starši, dijaki.

ZAHVALA

Mentorici se zahvaljujem za strokovna navodila in vodenje pri pripravi in izvedbi raziskovalne naloge. Zahvaljujem se učiteljem v raziskavo vključene srednje šole v Mariboru za sodelovanje pri izvedbi anketiranja. Posebna zahvala mami, ki mi je pri pripravi raziskovalne naloge svetovala in pomagala, vame verjela in mi bila v oporo.

1 UVOD

Komunikacija je veščina, ki se je poslužujemo vsak dan, včasih bolj včasih manj uspešno. Komunikaciji se ne moremo izogniti. Vsa razmišljanja, ki jih sporočimo drugim ljudem, predstavljajo komunikacijo. Komuniciranje je pomembna veščina za uspešnost vsakega posameznika in seveda tudi pomembna veščina komuniciranja vseh v šolskem prostoru.

1.1 Namen in cilji naloge raziskovalne naloge

Namen raziskovalne naloge je raziskati področje komunikacije med učitelji in starši dijakov ene izmed srednjih šol v Mariboru ter prispevati k učinkovitejši medsebojni komunikaciji in dobrim medosebnim odnosom med učitelji in starši dijakov, posledično pa tudi k višjemu učnemu uspehu dijakov. Na osnovi raziskovalne naloge predvidevamo, da bo mogoče prepoznati posebnost učiteljev te šole, ki imajo prav na tem področju številne prednosti, a se hkrati srečujejo tudi s posebnimi problemi.

Cilji raziskovalne naloge so:

- C1: opredeliti vrste in oblike komunikacije ter težave v komunikaciji;
- C2: opredeliti značilnosti in pomen sodelovanja šole s starši;
- C3: opredeliti vlogo in pomen učinkovite komunikacije šole s starši dijakov;
- C4: raziskat in analizirat komunikacijo med učitelji in starši dijakov ene izmed srednjih šol v Mariboru;
- C5: predstaviti ugotovitve raziskovanja vodstvu šole ter prispevati k ugledu učiteljev, dvigu kvalitete medsebojnih odnosov in komunikacije med učitelji in starši dijakov, posledično pa prispevati tudi k izboljšanju učne uspešnosti dijakov.

1.2 Opredelitev problema

Za temo raziskovalne naloge smo se odločili, ker vemo, kako zelo pomembna je komunikacija med ljudmi, še posebej med učitelji, dijaki in njihovimi starši. S tem

problemom se vsa leta izobraževanja tudi sami srečujemo, saj nismo najbolj suvereni in samozavestni kar se tiče vzpostavljanja komunikacijskega odnosa z učitelji in so nam na tem področju pogosto v pomoč mame oziroma starši. Odkar smo dijaki srednje šole, na katero se nanaša empirični del raziskovalne naloge, vsak dan znova ugotavljamo, da je komunikacija učiteljev v srednji šoli, kamor smo vključeni, drugačna kot smo imeli na tem področju pred tem izkušnje. Prav na tem področju, ki nam je doslej predstavljalo velik problem, pridobivamo na samozavesti. Ker se zavedamo, da brez pomoči svojih staršev (mam) te izkušnje ne bi imeli. Menimo, da bi se tega morali vsi starši pa tudi učitelji bolj zavedati. Raziskava tega področja v vzorčni srednji šoli v Mariboru še ni bila izvedena. Z raziskavo, analizo in predstavitvijo rezultatov raziskave želimo preverit, kako področje lastne komunikacije s starši ocenjujejo učitelji.

1.3 Hipoteze raziskovalne naloge

H1: Učitelji v raziskavo vključene srednje šole v Mariboru pogosto komunicirajo s starši dijakov, ki jih poučujejo.

H2: Učitelji v raziskavo vključene srednje šole v Mariboru zelo pogosto komunicirajo s starši dijakov, ki so jim razredniki.

H3: Učitelji v raziskavo vključene srednje šole v Mariboru v komunikaciji s starši dijakov uporabljajo številne oblike komunikacije.

H4: Učitelji v raziskavo vključene srednje šole v Mariboru v komunikaciji s starši dijakov najpogosteje uporabljajo osebni pogovor v živo.

H5: Komunikacija učiteljev v raziskavo vključene srednje šole v Mariboru s starši dijakov je učinkovita.

H6: Na učinkovitost komunikacije učiteljev v raziskavo vključene srednje šole v Mariboru s starši dijakov vplivajo različni dejavniki.

H7: Najpogostejša vzroka za neučinkovito komunikacijo učiteljev v raziskavo vključene srednje šole v Mariboru s starši sta časovna neuskkljenost za srečanje s starši dijakov in nezanimanje staršev za šolsko situacijo njihovih otrok.

H8: Učitelji v raziskavo vključene srednje šole v Mariboru v komunikaciji s starši dijakov uporabljajo različne veščine komuniciranja.

1.4 Material in metode dela raziskovalne naloge

Teoretični del raziskovalne naloge in anketni vprašalnik bomo oblikovali na osnovi razgovora s šolsko svetovalno službo v raziskovanje vključene srednje šole iz Maribora ter analizo obstoječe domače in tuje literature, vezane na aktualni problem. Strokovno literaturo bomo poiskali v domačih (COBISS) in tujih literarnih in spletnih zbirkah. Uporabili bomo vire, ki so dostopni v knjižnicah in preko svetovnega spleta. Vire bomo pregledali, podatke sistematizirali, kritično analizirali, v raziskovalni nalogi pa predstavili lastna strokovna spoznanja o obravnavanem problemu. Z opisno metodo bomo predstavili spoznanja o vlogi komunikacije v medosebnih odnosih, s poudarkom na komunikaciji učiteljev s starši dijakov oziroma s poudarkom na področju sodelovanja šole s starši.

V empiričnem delu raziskovalne naloge bomo uporabili deskriptivno metodo dela. Kot instrument raziskave bomo uporabil anketni vprašalnik. Anketiranje bomo izvedli med učitelji v raziskavo vključene srednje šole v Mariboru. K anketiranju bomo povabili vsaj 20 učiteljev in jih prosili tudi za soglasje za objavo raziskovalnih ugotovitev v namen izdelave raziskovalne naloge. Anketiranje bo potekalo s pomočjo anonimnega anketnega vprašalnika. Anketiranci bodo seznanjeni z namenom in s cilji raziskave, imeli bodo možnost odklonitve sodelovanja, odgovori pa se bodo uporabili le v namen pisanja raziskovalne naloge.

V procesu priprave anketnega vprašalnika bo izveden razgovor s šolsko svetovalno delavko z namenom natančnejše osvetlitve problema komunikacije šole s starši dijakov in vpliva komunikacije med učitelji in starši na učni uspeh dijakov. Predvidevamo, da nam bo izbrana metoda raziskovanja omogočila preverjanje zastavljenih hipotez raziskovalne naloge in tako osvetlila področje, ki je v šolskem prostoru zelo aktualno, a premalo raziskano.

2 KOMUNIKACIJA

»Beseda komuniciranje izvira iz latinske besede *communicare*, kar pomeni *posvetovati se, razpravljati o nečem, vprašati za nasvet.*« Komuniciramo lahko v govornem in pisnem jeziku ali pa z dogovorjenimi znaki in signali kot so besede, kretnje, govorica telesa, slike, svetlobni ter zvočni simboli itd. (Mihaljčič, 2006). Komuniciranje predstavlja eno bistvenih dejavnosti, ki omogoča obstoj in razvoj posameznika. S komuniciranjem pričnemo že v zgodnjem otroštvu ter se ga učimo skozi vse življenje. V proces komuniciranja smo vpleteni nenehno. Komuniciramo kadar smo doma, v službi, na delu itd. (Kavčič, 2005).

Komunikacija je vsakdanja dejavnost, jemljemo jo kot nekaj samoumevnega in je podlaga za izpeljevanje vseh nalog in vseh postopkov. Komunikacija je brez dvoma pogoj za vse družbeno dogajanje, v katerem sta udeležena vsaj dva človeka. Se pravi, da je pojavljanje nekega dogodka in njegova uspešnost odvisna od komuniciranja (Kavčič, 2005).

2.1 Vrste in oblike komuniciranja

Nasploh velja, da komunikacijo opredelimo na:

- razdaljo med udeleženci (neposredna, posredna);
- število sodelujočih (intrapersonalno - komunikacijo s samim seboj; interpersonalno - komunikacijo med posamezniki ali skupinami ljudi in javno komuniciranje – širši krog ljudi);
- smer komuniciranja (enosmerno - informacija potuje v eno smer; dvosmerno: prejemnik posreduje pošiljatelju povratne informacije);
- oblike komuniciranja (besedna oz. verbalna - ki je lahko govorna in pisna; nebesedno oz. neverbalna - kamor sodi vrsta nebesednih komunikacij).

2.1.1 Intrapersonalna in interpersonalna komunikacija

Vsa naša komunikacija ima osnovo v procesu naše notranje komunikacije, torej naše intrapersonalne komunikacije, ki se sklada z našim jazom. Intrapersonalna komunikacija je neposredno povezana z našim jazom, z njegovim funkcioniranjem. Naš jaz vključuje naš intelekt, našo čustvenost, fizične posebnosti, prepričanja, predsodke, vrednote in podobno.

Ti procesi sicer po definiciji niso komunikacija, saj še nimamo stika z drugo osebo, vendar prav naš jaz bistveno določa naše interpersonalno komuniciranje (Strmšek Turk, 2008).

Interpersonalna je komunikacija, kjer se prenašajo določene vsebine, kjer se opredeljuje odnos do vsebine in sprejemnika sporočila, kjer odkrivamo lastno osebnost in vplivamo na prejemnika sporočila. Vsak od nas se bistveno oblikuje preko interakcije z drugimi, saj je človek socialno ali družbeno bitje. Seveda pa se ljudje različno vedemo v različnih odnosih. Razmejevanje med seboj in okoljem nam daje možnost samozavedanja in prevzemanja odgovornosti za to kar smo in kar počnemo. Medsebojni oziroma interpersonalni odnosi pomembno vplivajo na vsebino komunikacije. Prav odnos med pošiljateljem, prejemnikom in sporočilom lahko krepí, slabi ali pa celo izniči vpliv vsebine, informacije. Interpersonalna komunikacija ima namreč vedno svoj vsebinski in odnosni vidik. V procesu komuniciranja je pomembno upoštevati naslednje spremenljivke (Strmšek Turk, 2008):

- odnos pošiljatelja do vsebine;
- odnos prejemnika do vsebine;
- odnos pošiljatelja do prejemnika;
- odnos prejemnika do pošiljatelja.

2.1.2 Besedna in nebesedna komunikacija

Besedno komuniciranje razdelimo na govorno in pisno. Govorna komunikacija je zelo pomembna, saj pogovor med ljudmi omogoča njihovo nenehno povezanost (Mihaljčič, 2006). Lahko ima primerno ali neprimerno vsebino. O primerno oblikovanem sporočilu lahko govorimo, kadar so pri govorniku zajeti preprosti, prepoznavni, kratki in razumljivi stavki, v nasprotnem primeru lahko govorimo o neprimerno oblikovanem sporočilu. Pri komuniciranju je govornik uspešnejši in učinkovitejši, kadar pozorno opazuje poslušalca ter se odzove, ko

opazi, da ta več ne sledi pogovoru. Najpogosteje uporabljena oblika pisnega komuniciranja je dopisovanje, vse bolj pa se v komuniciranju uporablja tudi elektronska oblika komuniciranja. Pri obeh oblikah moramo paziti, da sporočila pravopisno in slovnično pravilno oblikujemo, ter da jih pravočasno odpošljemo (Popovič in Zajc, 2002).

Pri sporazumevanju z ljudmi ima nebesedna komunikacija zelo veliko vlogo. Tako v vsakdanjem kot tudi v poslovnem življenju lahko z govorico telesa razkrijemo svoje razpoloženje, namere in značaj. Nebesedna komunikacija je lahko nezavedna fiziološka reakcija, delno nezavedna in delno zavestna akcija. Le v redkih primerih je naša komunikacija zavestno vodena akcija ali sporočilo (Mihaljčič, 2006).

Nebesedna in besedna komunikacija sta med seboj zelo povezani ter prepleteni, vendar pa ponavadi nebesedno komuniciranje uporabljamo takrat, kadar celotnega sporočila ne moremo posredovati le z besedami (Mihaljčič, 2006). Za komunikacijo je torej značilno, da besedni zvezi (besedna komunikacija) velikokrat sledi tudi ustrezna kretnja (nebesedna komunikacija). Med najpomembnejše vrste nebesednega komuniciranja štejemo naslednje: (Osredečki, 1994)

- parajezik (glasnost, ritem, glasovna modulacija, ton in višina glasu);
- govorica telesa (mimika, gestika, proksemika);
- prostor (formalni, neformalni).

Slika 1: *Izboljšajte komunikacijo*

(<http://www.downanddromore.org/news/2012/01/Improve-communication-with-your-children-and-teens>. 2013)

2.2 Težave v komunikaciji

Kavčič (2005) pravi, da komuniciranje ne poteka vedno tako uspešno, kot bi pričakovala pošiljatelj in prejemnik. V vseh stopnjah procesa komuniciranja se pojavljajo motnje, ki poslabšajo proces komuniciranja.

S človeškim dejavnikom pogojene komunikacijske motnje povzročajo v komunikacijskem procesu ljudje, direktni ali indirektni udeleženci. Prav zaradi teh razlogov pa imajo zelo velik vpliv na učinkovitost komunikacije. Bistveno je ugotoviti, kje nastanejo motnje (Možina, Tavčar in Kneževič, 1998).

Dejavniki, ki motijo komunikacijo so trije in sicer (Kavčič, 2005):

- medsebojno nerazumevanje pošiljatelja in prejemnika (sogovornika se ne poznata, ne poznata medsebojnih načel in občutkov ali pa ti niso uglašeni med seboj);
- medsebojni spori ali nesoglasja (za prejemnika sporočilo nima enake vrednosti kot za pošiljatelja);
- motnje, ki nastajajo v komunikaciji (šum, hrup, sporočila zamujajo, se izgubijo).

3 SODELOVANJE ŠOLE S STARŠI

Glede na to, da je danes šolska politika usmerjena v partnerske odnose šola-dom, ki poudarjajo sodelovanje med učitelji in starši, to daje šoli oziroma učiteljem šole tudi več možnosti za individualno obravnavo otroka. Ali se bodo torej starši počutili kot partnerji ali kot stranke, je odvisno od učiteljev in razrednikov. Da bi bili pri tem uspešni, morajo šola in starši razvijati skupni občutek za vrednote in cilje medsebojnega sodelovanja v dobro dijaka/učenca (Strojin, 1992).

Kakovosten odnos med učitelji in starši temelji na (Intihar in Kepec, 2002):

- *medsebojnem poznavanju in zaupanju;*
- *dobrem komuniciranju;*
- *medsebojnemu sprejemanju;*
- *konstruktivnem reševanju konfliktov.*

Številni avtorji danes pišejo o odprti šoli. Taka šola je odprta za sodelovanje oziroma se odpira učiteljem v smislu, da jim omogoča ustvarjalno in svobodno delovanje ter da upošteva njihove različnosti in enakopravnosti. Taka šola tudi povezuje starše in dijake s šolo. Na področju sodelovanja šole s starši Intihar in Kepec (2002) navajata številne prednosti in pomanjkljivosti.

Prednosti oziroma spodbude za sodelovanje šole s starši so:

- šola je kulturno in izobraževalno središče;
- šola je prostor za osebno učiteljevo komunikacijo s starši ter komunikacijo na institucionalni ravni (podoba šole);
- učitelji vedo, kako naj s starši ravnajo, saj šola ponuja različne vsebine formalnih in neformalnih oblik sodelovanja (roditeljski sestanki, govorilne ure, dnevi odprtih vrat, kulturne prireditve, izleti, ekskurzije. . .);
- učitelj navezujejo spoštljiv in prijazen stik s starši in dijaki.

Pomanjkljivosti oziroma ovire za sodelovanje šole s starši so:

- učitelji ne znajo poslušati;

- učitelji imajo subjektivna mnenja in stališča do staršev in obratno;
- učitelji in starši imajo večkrat previsoka pričakovanja, so čustveno obremenjeni in ne najdejo ustreznih rešitev za dijake/svoje otroke;
- potrebe staršev (želje, interesi, pričakovanja) so zelo različne;
- starši imajo slabe izkušnje s šolo iz preteklosti;
- starše je težko prepričati, da se jim danes daje drugačne možnosti sodelovanja, kot v preteklosti;
- starši so preobremenjeni s službo, z dodatnim zaslužkom, brezposelnostjo, zato imajo malo časa za sodelovanje s šolo;
- problemi v družini vplivajo na učno in vzgojno uspešnost otrok;
- posamezni starši so preveč ambiciozni;
- starši (vsaj ne v večini) še niso spoznali, v čem je smisel sodelovanja;
- starši se še ne usposablajo za odgovorno starševstvo.

Za uspeh dijakov je pomembno, da ga starši spodbujajo in mu pri šolskem delu ter šolskih, učnih ciljih stojijo ob strani. V kolikor dijak čuti, da je sodelovanje staršev s šolo oziroma z učitelji dobro, tudi sam krepi pozitiven odnos do šole. Cilj sodelovanja učiteljev in staršev je torej uspešnost in napredovanje dijakov. Na poti k temu cilju pa si morajo šola in starši deliti odgovornosti. Ta odnos bi lahko imenovali tudi partnerstvo med šolo in domom (Resman, 1992). Šola potrebuje starše kot pomočnike, še posebej pri dijakih z učnimi težavami. Pogosto je sodelovanje učitelja in staršev oziroma redno spremljanje napredka dijaka edini pogoj, da se dijaku uspešno pomaga. Kadar starši nočejo videti težav svojega otroka sodelovanje s šolo ni uspešno (Strojin, 1992).

3.1 Vloga in pomen učinkovite komunikacije šole s starši

Tako izgovorjena kakor tudi nebesedna sporočila vplivajo na konkretne rezultate komunikacije in medosebne odnose v šolskem prostoru enako kot osebne komponente učiteljev, dijakov ali staršev. Prav zato si je težko ali sploh nemogoče zamišljati sodobno pedagogiko brez sodobne medosebne komunikacije. *»Ti dve znanosti se vedno pogosteje srečujeta in združujeta. Prav tako si je težko predstavljati strokovno vzgajanje in izobraževanje brez strokovne uporabe pogovora. Učitelj je odgovoren za pošiljanje,*

sprejemanje in delovanje svojih sporočil ... Samo zavestno, hoteno in načrtovano učiteljevo komuniciranje lahko imenujemo strokovno komunikacijo» (Brajša, 1993).

Slika 2: *Komunikacija učiteljev s starši*

(Communication with parents, elektronski vir)

Vidmar (1995 v Rajgl, 2010) povzema različne teorije o komunikaciji in meni, da lahko komunikacijo v šolskem prostoru opredelimo kot temeljno obliko človeške interakcije, »*ko si posameznik v procesu socializacije oblikuje svoj svet predstavlja, stališč, verovanj in vrednot.*« V šoli to pomeni poskus vnašanja pozicije moči v medosebno komunikacijo med vodstvom šole, učitelji, dijaki in njihovimi starši.

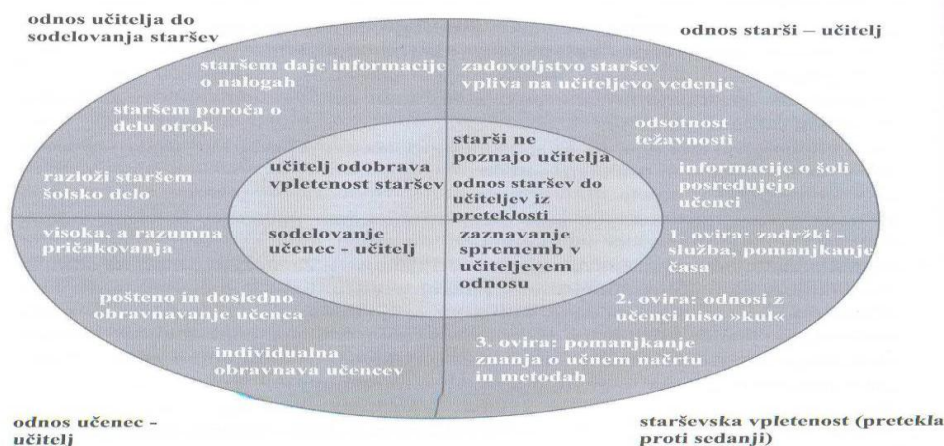
Pedagoško delo in sodelovanje v šoli je povezano v trikotnik sodelovanja med šolo, dijaki in starši. Ko torej govorimo o komunikaciji v šoli, pri tem mislimo na medsebojni odnos med učitelji, dijaki in njihovimi starši, njihovo medsebojno izmenjavo sporočil, posredovanje informacij in medsebojne odnose. Medsebojni odnosi so v vsaki uradni ustanovi eden izmed osnovnih pojavov. Izvirajo iz dela, navad in osebnosti vseh v šolskem prostoru pri čemer se je potrebno zavedati, da z vsemi ljudmi v izobraževalni ustanovi ne komuniciramo enako (Vidmar, 1995 v Rajgl, 2010).

Formalne oblike komunikacije šole s starši so tiste, ki so predpisane in jih oblikuje zakonodaja: svet staršev, roditeljski sestanki, govorilne (pogovorne) ure in pisna sporočila. Nosilci povezovanja šole s starši pa so različni: vodstvo šole, razredniki, posamezni učitelji, starši sami, dijaki, šolska svetovalna služba, ki je ponekod že mesto dogovarjanja in skupnega iskanja rešitev. Pri tem je potrebno upoštevati medosebno dimenzijo skupnega delovanja oziroma medsebojno komunikacijo (Ličen, 1999).

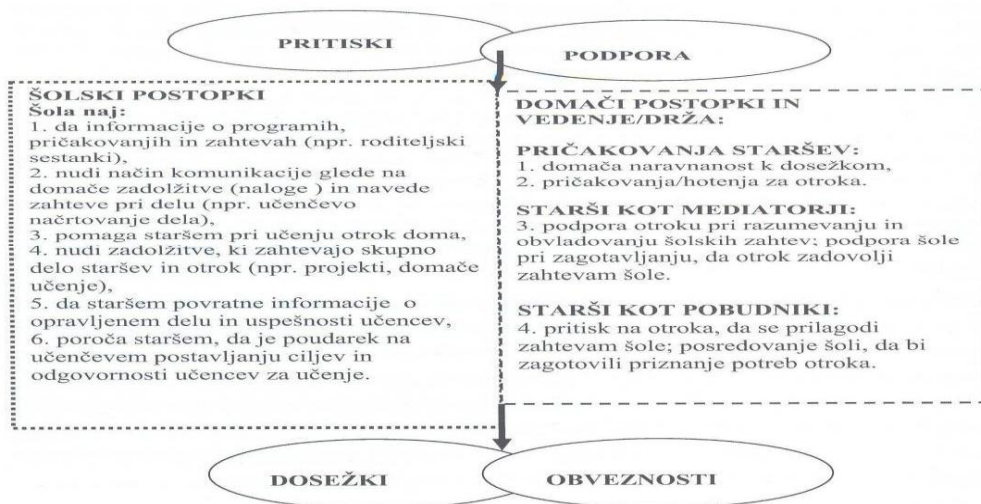
V šolskem okolju se oblikuje mreža komunikacij, ki ustvarja kolektivno klimo in medosebne odnose (Rozman, Kovač in Koletnik, 1993), pri čemer avtorji poudarijo, da odprta in poštena komunikacija prinaša razumevanje vseh udeležениh. Bolj kot je komunikacija celostna, boljše je sporazumevanje. Vsi udeleženci pa zaznavajo sporočila drugih preko svojih življenjskih izkušenj, lastnega poznavanja okolja, tradicije, vrednot, stališč, prepričanj in predsodkov. Za dobro sodelovanje s starši mora šola odpreti svoja vrata in staršem dovoliti, da spoznajo njeno življenje. Odprta mora biti za učitelje, da jim omogoči ustvarjalno delovanje in odprta mora biti za dijake, da se bodo v njej počutili dobro, varno in da bodo stopali vanjo brez strahu in stiske. Z drugimi besedami bi lahko rekli, da mora šola skrbeti za povezovanje staršev in dijakov s šolo.

»Staršem se bomo približali, če bomo v ospredje bolj postavljali individualnost vsakega posameznega otroka, če jih bo šola spremljala kot partnerje tudi pri načrtovanju in izvedbi šolskega dela« (Resman, 1992).

Komunikacija med učitelji, starši in dijaki naj torej poteka po principu povratne informacije. Učitelj naj ustvari v komunikaciji s starši tako vzdušje, da bodo starši lahko aktivno sodelovali in v vzdušju medsebojnega zaupanja razpravljali o problemih, ki jih *»tiščijo«* ter spoznavali probleme in izkušnje drugih staršev. Učitelj naj pokaže, da so starši dijakov v šoli dobrodošli, da se zanima za njihovega otroka. Na ta način bo s konstruktivnim vodenjem poskušal osveščati starše, da bodo tudi oni pričeli pozitivno vrednotiti učiteljeva prizadevanja (Fras, 1993). Prizadevanja šol, da bi okrepili izobraževalen odnos med starši in učenci, bi morala imeti za posledico bolj motivirane in bolj sodelujoče učence. Starši imajo pravico do informiranosti, možnosti soodločanja, participacije in komunikacije. Kaj to pomeni v praksi, se na različnih šolah odraža različno in je tudi različno razumljeno (Polak, 2008).

Slika 3: Učiteljevo vodenje, ki je osrednjega pomena za starše (Coleman, 1998 v Rajgl, 2010).

Slika 4: Podpora šole in prispevek staršev k učenčevemu napredovanju (Coleman, 1998 v Rajgl, 2010).

Coleman (1998 v Rajgl, 2010) navaja, da vsi starši verjamejo, da lahko svojim otrokom pomagajo, da se več in učinkoviteje učijo in da bi jim lahko še bolj pomagali, če bi učitelji pomagali staršem. Skupaj s sodelavci je izvedel zelo obsežno raziskavo z naslovom »Sodelovanje pri učenju«, s katero je proučeval sodelovanje staršev, učencev in učiteljev. Bistvene ugotovitve raziskave zrcali najpogostejša pričakovanja in stališča staršev:

1. Starši želijo vedeti, da lahko pokličejo učitelja kadar koli, se z njim pogovarjajo o čemer koli in da so v šoli dobrodošli.
2. Starši želijo, da učitelji ravnajo z njihovimi otroki spoštljivo.
3. Starši spoštujejo prizadevanja učitelja, ki želi spoznati njihovega otroka kot posameznika.
4. Spoštujejo učitelja, ki je sposoben pri učencu doseči kar se da največ v akademskem in osebnem smislu

4 RAZISKAVA S PODROČJA KOMUNIKACIJE UČITELJEV S STARŠI DIJAKOV

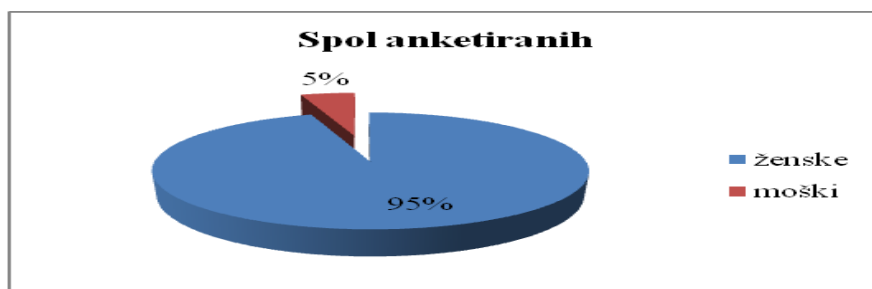
Kot smo navedli v uvodnem delu raziskovalne naloge, je njen temeljni namen raziskat in analizirati področje komunikacije med učitelji in starši dijakov v raziskavo vključene srednje šole v Mariboru ter prispevat k učinkovitejši medsebojni komunikaciji in dobrim medosebnim odnosom med učitelji in starši dijakov, posledično pa tudi k višjemu učnemu uspehu dijakov.

4.1 Opredelitev vzorca in metodologije raziskovanja

V nadaljevanju predstavljamo analizo anketiranja, ki je bila izvedena v prostorih v raziskavo vključene srednje šole v Mariboru. Pri razdelitvi anketnih vprašalnikov učiteljem nam je pomagala šolska svetovalna delavka. Anketni vprašalnik je sestavljen iz sedemnajstih vprašanj (Priloga 1). Prvih pet vprašanj je namenjenih opredelitvi vzorca raziskovanja (predstavljeno v podpoglavju 4.1), nadaljnja anketna vprašanja pa preverjanju hipotez raziskovalne naloge, ki se nanašajo na pogostost, oblike in učinkovitost komunikacije učiteljev s starši dijakov. Zadnja štiri vprašanja se nanašajo na uporabo veščin komuniciranja, na učinkovitost komunikacije učiteljev s starši dijakov. K sodelovanju je bilo povabljenih 30 učiteljev; vsi so se povabilu odzvali in vrnili izpolnjene anketne vprašalnike. Manjkajočih vrednosti v odgovorih učiteljev ni bilo.

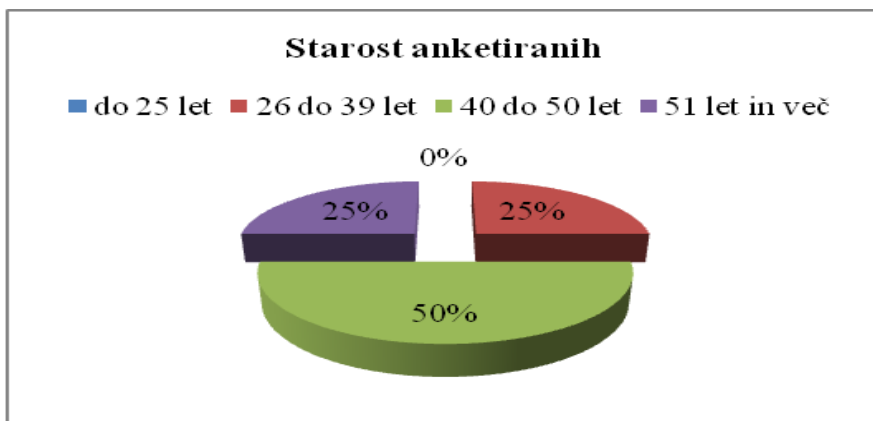
4.2 Obdelava in analiza podatkov raziskovanja

Graf 1: *Spol anketiranih oseb*

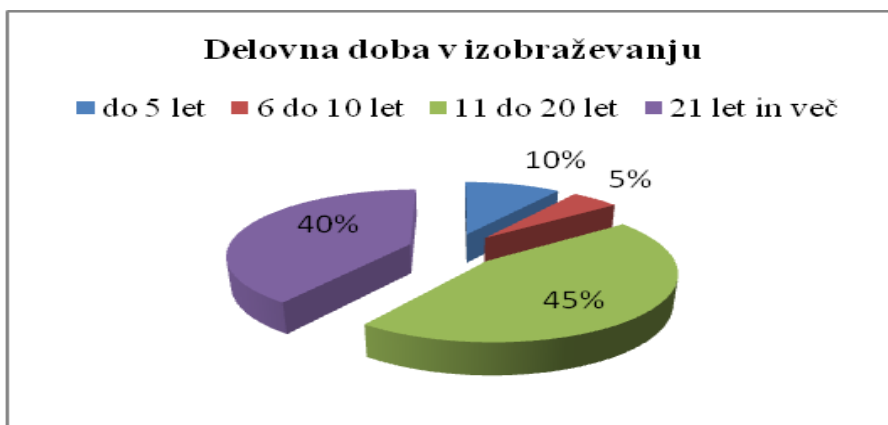
Vir: Lastna raziskava – anketni vprašalnik

Graf 2: Starost anketiranih oseb

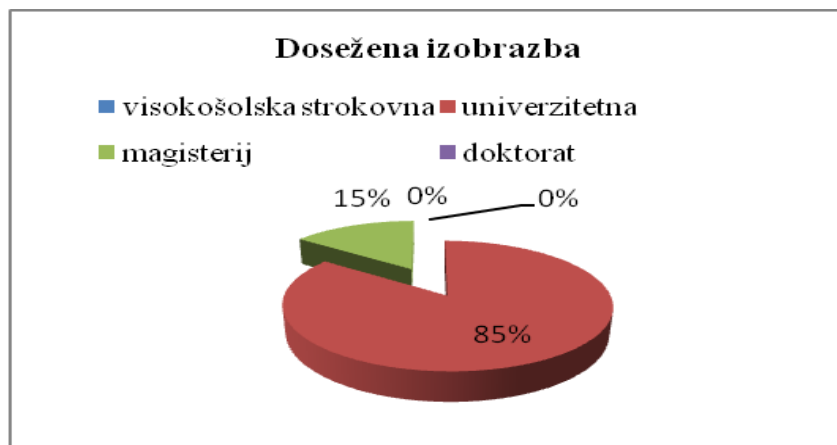
Vir: Lastna raziskava – anketni vprašalnik

Graf 3: Delovna doba v izobraževanju

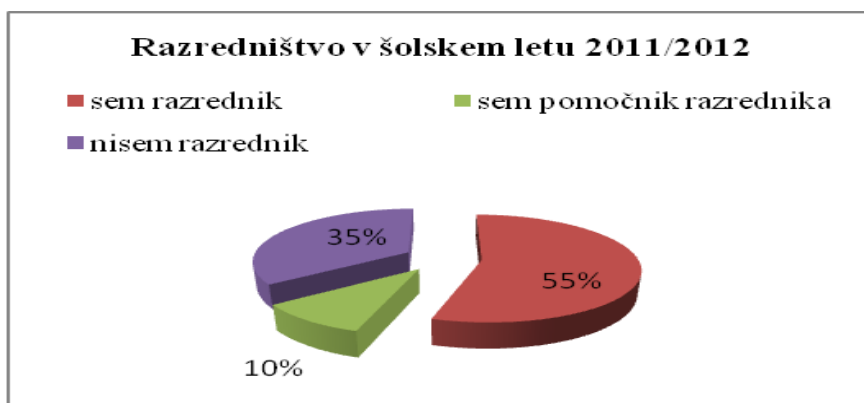
Vir: Lastna raziskava – anketni vprašalnik

Graf 4: Dosežena izobrazba

Vir: Lastna raziskava – anketni vprašalnik

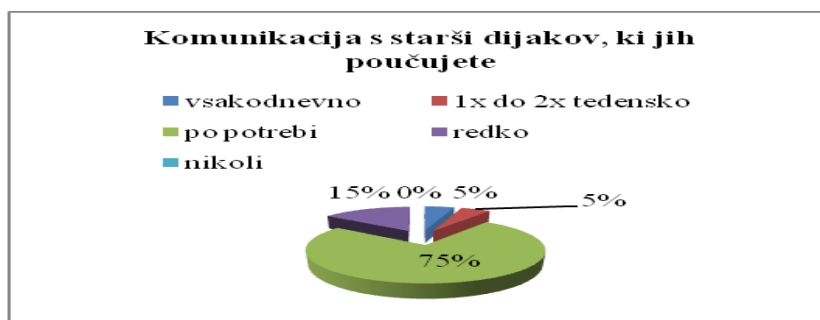
Graf 5: Razredništvo v šolskem letu 2011/2012

Vir: Lastna raziskava – anketni vprašalnik

Iz grafov 1 do 5 je razvidno, da je v anketiranju sodelovalo 95 % žensk, kar je tudi sicer precej običajna populacijska razdelitev med učitelji. Največ (50%) anketiranih oseb je bilo v času anketiranja starih med 40 in 50 let; 25% od 26 do 39 let in nadaljnjih 25%, 51 let in več, kar kaže na to, da imajo anketirane osebe dovolj življenjskih izkušenj tudi na področju medosebnih odnosov in komunikacije. To potrjuje tudi podatek, da jih kar 45 % v izobraževanju dela od 11 do 20 let, 40 % pa celo 21 ali več let. 85% anketiranih ima univerzitetno izobrazbo, 15 % pa celo magisterij ali več.

Graf 6: Komunikacija s starši dijakov, ki jih poučujete

Vir: Lastna raziskava – anketni vprašalnik

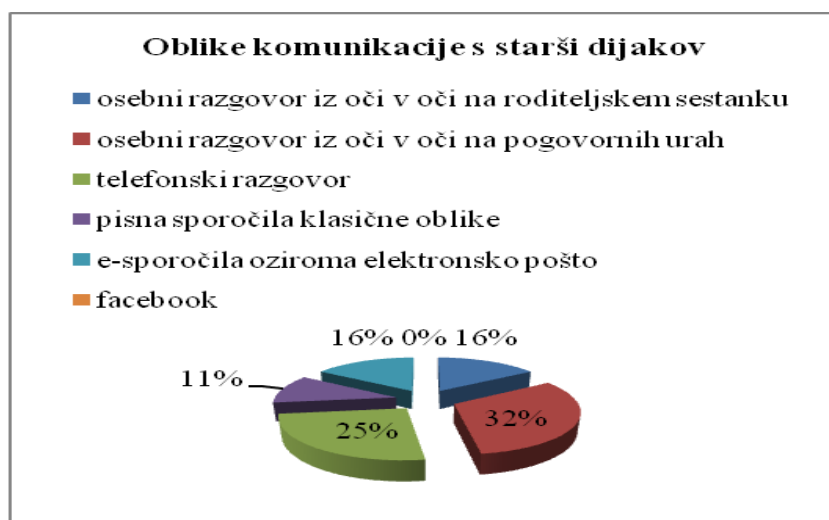
Graf 7: Komunikacija starši dijakov, ki ste jim razrednik

Vir: Lastna raziskava – anketni vprašalnik

Anketirani učitelji s starši dijakov, ki jih poučujejo praviloma (75 %) komunicirajo po potrebi, medtem ko razredniki s starši svojih dijakov po pričakovanih komunicirajo bolj pogosto. Kar 29 % jih to počne 1x do 2x tedensko, 38 % pa po potrebi. Le 4 % odstotki to počno redko, nihče nikoli, kar kaže na to, da so anketirani razredniki pri vzdrževanju stikov s starši dijakov zelo dosledni.

Graf 8: *Oblike komunikacije s starši dijakov*

Vir: Lastna raziskava – anketni vprašalnik

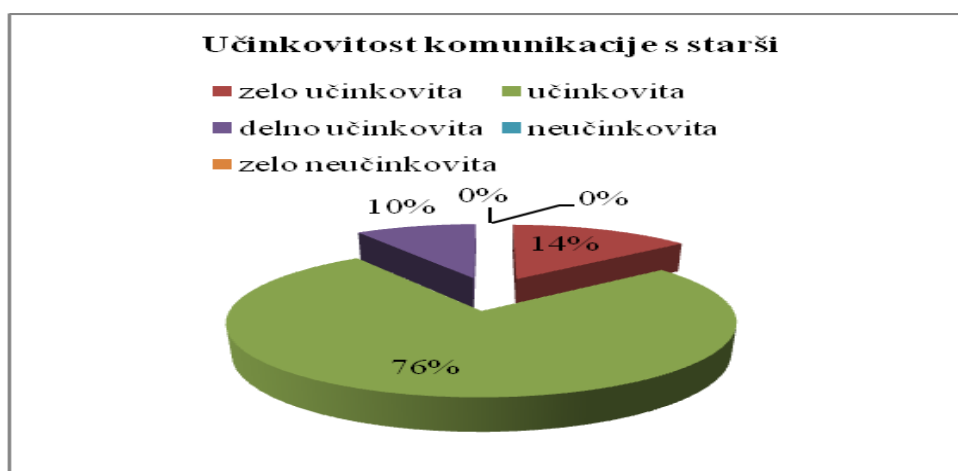
Graf 9: *Najpogostejša oblika komunikacije s starši dijakov*

Vir: Lastna raziskava – anketni vprašalnik

V komunikaciji s starši dijakov učitelji uporabljajo skoraj vse mogoče oblike komunikacij (vse zgoraj navedene), razen facebooka. Predvidevam, da je razlog v tem, da imajo redki starši dijakov svojo facebook stran ali pa je učiteljem ne posredujejo kot možno obliko kontakta. Osebni in telefonski razgovor uporablja največ učiteljev, prav tako ti dve obliki učitelji uporabljajo najpogosteje (32 % oz. 25 %). Iz analize je razvidno tudi, da učitelji povsem enakovredno uporabljajo osebni razgovor na roditeljskem sestanku in e-obliko komunikacije, kar kaže na upoštevanje sodobnih oblik komunikacije učiteljev.

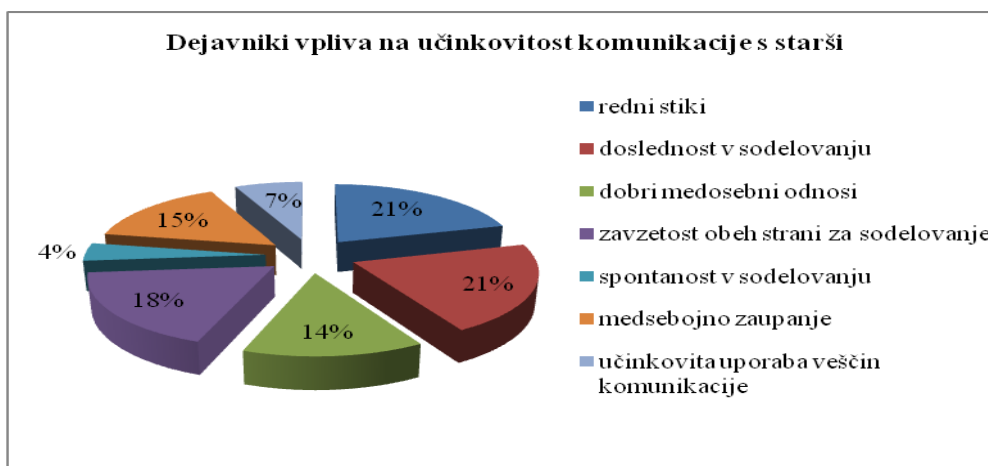
Graf 10: Učinkovitost komunikacije s starši

Vir: Lastna raziskava – anketni vprašalnik

Učitelji ocenjujejo, da je njihova komunikacija s starši dijakov večinoma (76 %) učinkovita, 14 % jo ocenjuje kot zelo učinkovito, 10 % kot delno učinkovito. Sicer povratne informacije največkrat nimajo, oceno podajo na osnovi boljšega učnega in vedenjske odziva dijakov.

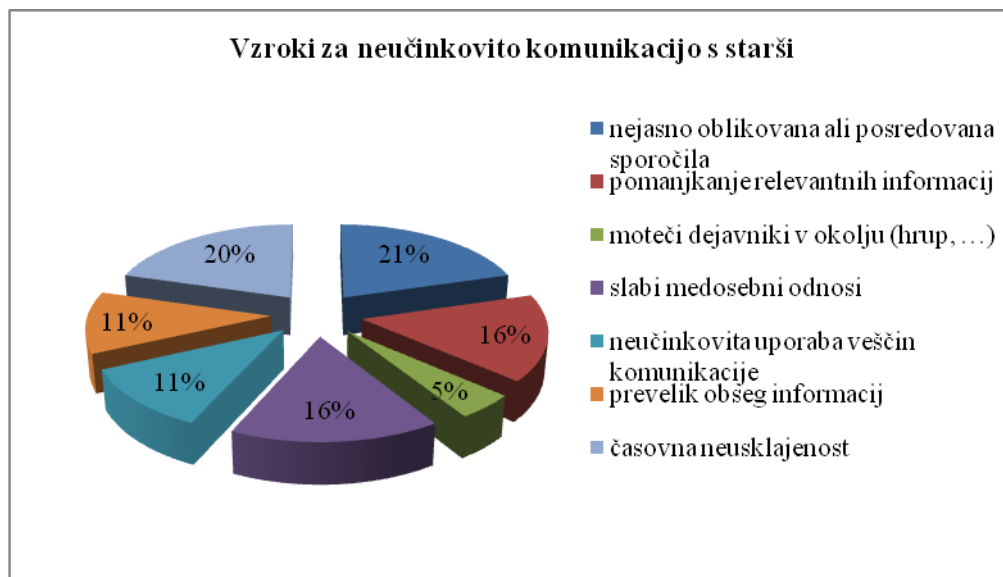
Graf 11: Dejavniki vpliva na učinkovitost komunikacije s starši

Vir: Lastna raziskava – anketni vprašalnik

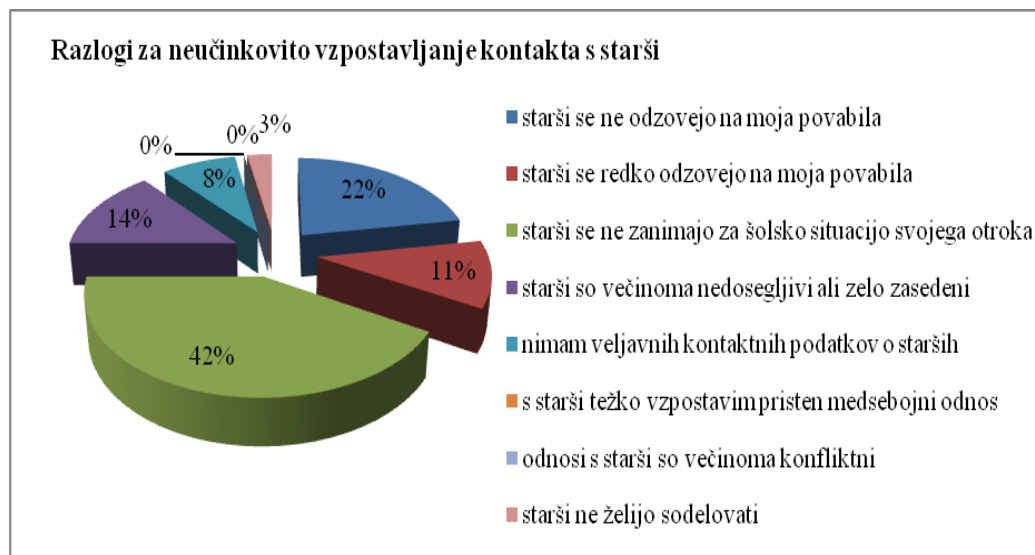
Učitelji nadalje ocenjujejo, da na učinkovitost njihove komunikacije vpliva veliko različnih dejavnikov, kar je razvidno iz grafa 11. Razveseli podatek, da je najpomembnejša komunikacijska pot redni stik s starši, saj se povečuje zavzetost obeh strani za sodelovanje in doslednost pri njem.

Graf 12: Vzroki za neučinkovito komunikacijo s starši

Vir: Lastna raziskava – anketni vprašalnik

Graf 13: Razlogi za neučinkovito vzpostavljanje kontakta s starši

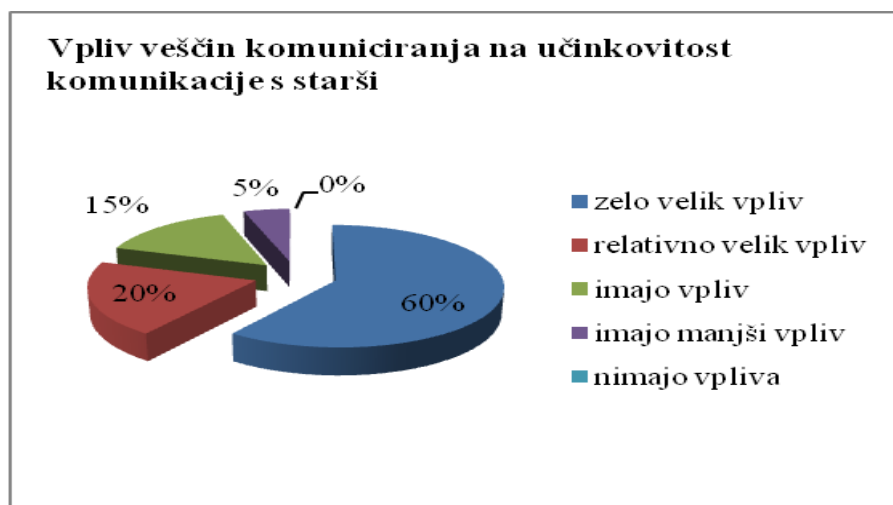

Vir: Lastna raziskava – anketni vprašalnik

Na področju vzrokov in razlogov za neučinkovitost komunikacije s starši učitelji izpostavijo nekaj komunikacijskih vzrokov. Nejasno oblikovana ali posredovana sporočila, časovna

neusklajenost in slabi medosebni odnosi. Na področju razlogov pa izstopa (42 %) ocena, da se starši ne zanimajo za šolsko situacijo svojih otrok, se ne odzivajo na vabila učiteljev (22 %), ali so večinoma nedosegljivi ali zelo zasedeni (14 %). Dobljeni podatki so zelo zaskrbljujoči. So za to krivi slaba ekonomska situacija staršev, prevelika zaposlenost, čustvena brezbržnost, nemoč, izobrazbena struktura ali kaj drugega? Sami bi kot komentar izbrali, veliko brezposelnih staršev, slabo ekonomsko situacijo, ki pa lahko sčasoma pripelje celo do čustvene brezbržnosti.

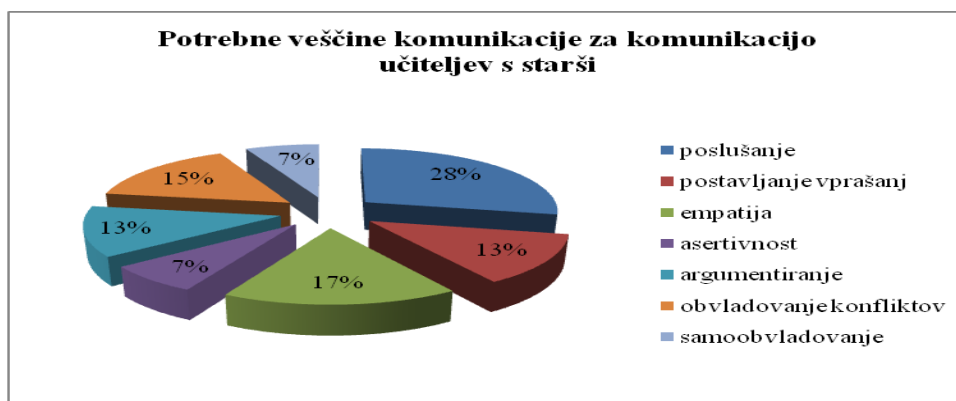
Graf 14: *Vpliv veščin komuniciranja na učinkovitost komunikacije s starši*

Vir: Lastna raziskava – anketni vprašalnik

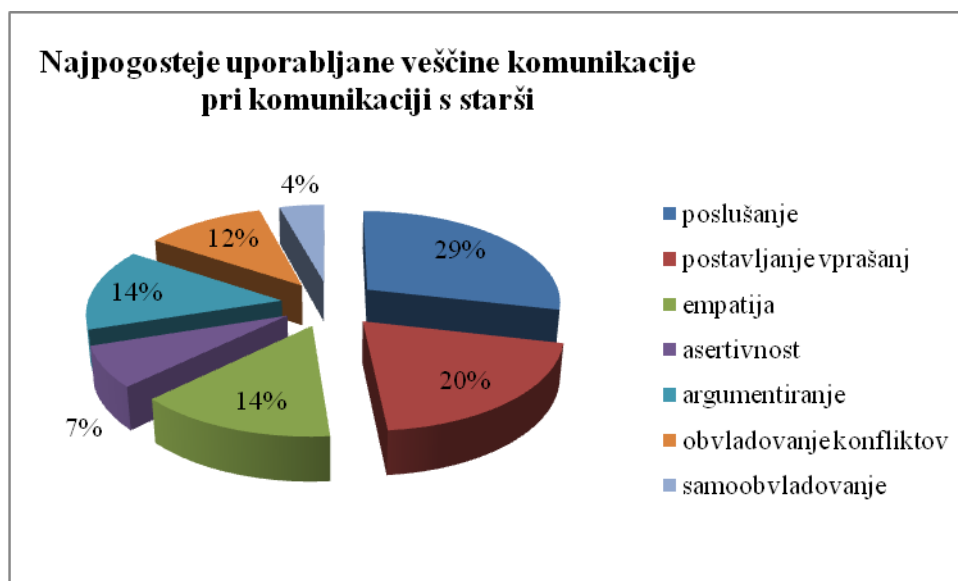
Učitelji nadalje ocenjujejo, da imajo veščine komuniciranja zelo velik (60 %) oziroma relativno velik (20 %) vpliv na učinkovitost komunikacije s starši. Nihče od anketiranih ne navede, da vpliva nimajo, kar kaže na to, da se učitelji zavedajo veščin komunikacije.

Graf 15: *Potrebne veščine komunikacije za učinkovitost komunikacije s starši*

Vir: Lastna raziskava – anketni vprašalnik

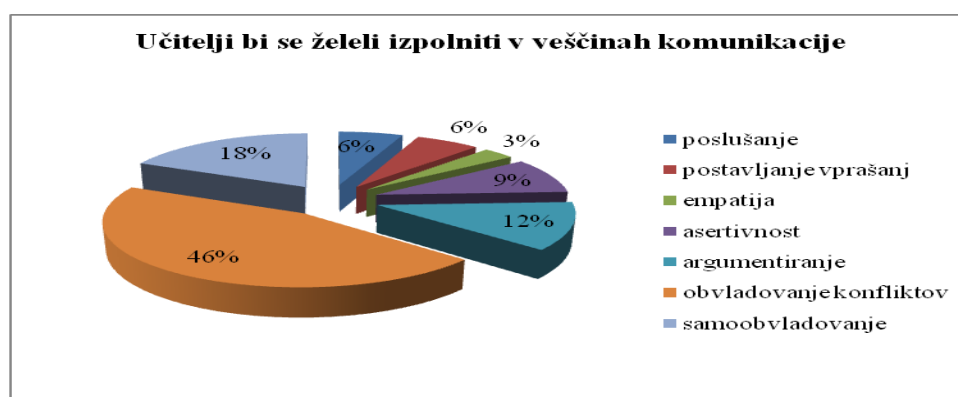
Graf 16: Najpogosteje uporabljane veščine komunikacije pri komunikaciji s starši

Vir: Lastna raziskava – anketni vprašalnik

Na področju veščin komuniciranja je nadalje razvidno (Graf 15), da učitelji ocenjujejo, da so za učinkovitost komunikacije s starši potrebne različne veščine komunikacije, med katerimi izstopajo veščina poslušanja (28 %), veščina empatije (17 %) in veščini obvladovanje konfliktov ter postavljanja vprašanj. Učitelji tudi v nadaljevanju navajajo, da pri komunikaciji s starši te veščine najpogosteje uporabljajo, le nekoliko večjo zastopanost imajo postavljanje vprašanj in argumentiranje. Slednje kaže na to, da so pogosto učitelji tisti, ki so pobudniki v komunikaciji, hkrati pa je še vedno prevladujoča veščina poslušanje (29 %). Poslušanje je najpomembnejša veščina komunikacije in medsebojnih odnosov, ki se je učitelji kot kaže zelo dobro zavedajo.

Graf 17: Izpopolniti bi se želel/a v veščinah komunikacije:

Vir: Lastna raziskava – anketni vprašalnik

Zanimivo na področju veščin komunikacije je, da so učitelji nadalje v največji meri (46 %) ocenili, da bi se želeli izpopolniti na področju uporabe veščine obvladovanja konfliktov. Ker v prejšnjih odgovorih ni bilo videti, da bi imeli učitelji konflikte s starši dijakov, je mogoče predvidevati, da si želijo to veščino uporabiti v komunikaciji z dijaki. Iz grafa 17 je razvidno, za katere veščine učitelji ocenijo, da jih potrebujejo v večji meri oziroma imajo o njih premalo znanja ali izkušenj. Predvsem je to veščina obvladovanja konfliktov in samoobvladovanje.

5 PREVERJANJE ZASTAVLJENIH HIPOTEZ RAZISKOVALNE NALOGE

Z raziskovanjem oziroma anketiranjem učiteljev v raziskavo vključene srednje šole v Mariboru smo v okviru raziskovalne naloge preverjali naslednje hipoteze:

H 1: Učitelji v raziskavo vključene srednje šole v Mariboru pogosto komunicirajo s starši dijakov, ki jih poučujejo in H 2: ... zelo pogosto komunicirajo s starši dijakov, ki so jim razredniki.

Ugotovili smo, da večina (75 %) učiteljev s starši dijakov, ki jih poučuje, komunicira po potrebi, kar je bilo za pričakovat, saj s starši komunicirajo preko razrednikov in drugih neverbalnih načinov komuniciranja (priprava predavanj, letakov...). Tako H1 ne potrdimo. Učitelji razredniki pa v 38 % s starši komunicirajo po potrebi, v 29 % pa 1x do 2x na teden. Podatek nam pove, da učitelji razredniki dobro opravijo svoje delo med razrednimi urami, večino problemov rešijo z dijaki samimi, 38% pa je takšnih problemov, ki se rešijo samo s pomočjo staršev. Da pa kar 29% učiteljev redno kontaktira starše je bolj vzrok v navadi takega dela kot dejanski potrebi. Učitelju zagotavlja varnost, saj se ob morebitnem zapletu odnosov, lahko izgovori na svoje dobro in stalno delo s starši. H 2 je tako delno potrjena.

H 3: Učitelji v raziskavo vključene srednje šole v Mariboru v komunikaciji s starši dijakov uporabljajo številne oblike komunikacije. Z odgovori učiteljev na 8. vprašanje se je H 3

potrdila, saj učitelji v komunikaciji s starši dijakov uporabljajo vse navedene oblike komunikacije.

H 4: Učitelji v raziskavo vključene srednje šole v Mariboru v komunikaciji s starši dijakov najpogosteje uporabljajo osebni pogovor v živo. Osebni in telefonski razgovor uporablja največ učiteljev, prav tako ti dve obliki učitelji uporabljajo najpogosteje (32 % oz. 25 %), tako da lahko H 4 potrdimo.

H 5: Komunikacija učiteljev v raziskavo vključene srednje šole v Mariboru s starši dijakov je učinkovita. Učitelji ocenjujejo, da je njihova komunikacija s starši dijakov večinoma (76 %) učinkovita, 14 % jo ocenjuje kot zelo učinkovito, 10 % kot delno učinkovito. H 5 potrdimo.

H 6: Na učinkovitost komunikacije učiteljev v raziskavo vključene srednje šole v Mariboru s starši dijakov vplivajo različni dejavniki.

H 7: Najpogostejša vzroka za neučinkovito komunikacijo učiteljev v raziskavo vključene srednje šole v Mariboru s starši sta časovna neusklajenost za srečanje s starši dijakov in nezanimanje staršev za šolsko situacijo njihovih otrok. Na področju vzrokov/razlogov za neučinkovitost komunikacije s starši učitelji izpostavijo nekaj komunikacijskih vzrokov (nejasno oblikovana/posredovana sporočila, časovna neusklajenost in slabi medosebni odnosi), na področju razlogov pa izstopa (42 %) ocena, da se starši ne zanimajo za šolsko situacijo svojih otrok, se ne odzivajo na vabila učiteljev (22 %), ali so večinoma nedosegljivi ali zelo zasedeni (14 %). Tako H 6, kakor tudi H 7 lahko potrdimo.

H8: Učitelji v raziskavo vključene srednje šole v Mariboru v komunikaciji s starši dijakov uporabljajo različne veščine komuniciranja.

Na področju veščin komuniciranja učitelji ocenjujejo, da so za učinkovitost komunikacije s starši potrebne različne veščine komunikacije, med katerimi nekoliko izstopajo veščina poslušanja (28 %), veščina empatije (17 %) in veščini obvladovanje konfliktov ter postavljanje vprašanj. Učitelji tudi v nadaljevanju navajajo, da pri komunikaciji s starši te veščine najpogosteje uporabljajo, le nekoliko večjo zastopanost imajo postavljanje vprašanj in argumentiranje. Tudi H 8 potrdimo.

6 INTERPRETACIJA IN RAZPRAVA O UGOTOVITVAH IN SKLEPIH RAZISKAVE

Na podlagi pridobljenih podatkov po izvedenem anketiranju učiteljev v raziskavo vključene srednje šole v Mariboru o njihovi komunikaciji in sodelovanju s starši dijakov ugotavljamo, da so po oceni učiteljev komunikacija in veščine komuniciranje pomembna prednost in kvaliteta učiteljev, ki ji posvečajo veliko pozornosti. Predvidevamo, da se učitelji zelo dobro zavedajo pomembnosti sodelovanja oziroma komunikacije s starši dijakov pri doseganju večje učne uspešnosti dijakov. Komunikaciji s starši oziroma sodelovanju s starši tudi posvečajo veliko časa, še posebej razredniki dijakov. Žal starši niso vedno enako pripravljene sodelovati, posledično pa verjetno tudi njihovi otroci ne razvijejo pozitivnega odnosa do šole. Partnerstvo med vsemi tremi: šolo kot ustanovo, učitelji, dijaki in njihovimi starši je namreč ključno za doseganje večje učne uspešnosti dijakov. Dobro se nam tudi zdi, da so se učitelji pripravljene na področju komunikacije še dodatno izobraževati. V rezultatih raziskave so navedli, da bi se v največji meri želeli izpopolniti v veščini obvladovanja konfliktov. Predvidevam, da bi vodstvo šole moralo razmisliti o ustreznih oblikah in vsebinah izobraževanja ali izpopolnjevanja na tem področju.

Izkazana manjša pomanjkljivost v komunikaciji je morda premalo uporabe najnovejših komunikacijskih sredstev, kot so uporaba elektronske pošte, eAsistenta in predvsem uporaba družbenih omrežij kot so Facebook in Twitter.

Za neučinkovito komunikacijo s starši so v najmanjši meri krivi učitelji, starši so še vedno velikokrat preveč zaščitniški do svojih otrok, kar jih ovira pri dobri komunikaciji. Razumeti pa moramo tudi, da velikokrat ne znajo uspešno komunicirati zaradi svoje izobrazbe, okolja iz katerega prihajajo ali načetih medsebojnih odnosov, kar jih ovirajo v iskreni in globoki komunikaciji, sploh z osebami, s katerimi so redko v kontaktu.

Za konec bi se vrnili na enega izmed poudarkov naloge, to je obvladovanje konfliktov, ki se jih v veliki meri običajno naučimo že v otroštvu in jih potem uporabljamo bolj ali manj avtomatično. Pri vsakem od nas prevladuje ena ali več strategij reševanja konfliktov. V kolikor jih ozavestimo ali se jih naučimo od drugih, jih lahko zavestno tudi uporabljamo glede na cilj, ki ga želimo doseči. Uspešnost reševanja konfliktov je v veliki meri povezana z odnosom med sogovorniki, način reševanja konfliktov pa je odvisen od skrbi zase oziroma za

sogovornika v konfliktu. Kadar sta pomembna tako cilj kot odnos, je najustreznejša konfrontacija. Vsega tega, razen nagonskega obvladovanja, se moramo naučit, kar je tudi želja naših učiteljev. Tega se naučimo čim prej, preden doživimo, zaradi nastalega in nerešenega konflikta, sindrom maščevanja, ki je vse pogostejši na ameriških šolah.

Vedno se moramo zavedati, da je komunikacija eden bistvenih dejavnikov reševanja konfliktov, konstruktivno reševanje konfliktov pa pomembna komunikacijska veščina.

7 ZAKLJUČEK

V okviru raziskovalne naloge smo želeli poudariti pomembnost komuniciranja med učitelji in starši dijakov. V kolikor se v šoli potrudijo, da prisluhnejo dijakom, kakor tudi njihovim staršem, lahko veliko pripomorejo k boljšim uspehom svojih otrok na poti izobraževanja in odraščanja. V kolikor dijak čuti, da je sodelovanje staršev s šolo oziroma z učitelji dobro, tudi sam krepi pozitiven odnos do šole. Komunikacija v šolskem okolju naj bi zato temeljila na partnerskih odnosih med šolo in domom, saj je pedagoško delo in sodelovanje v šoli povezano v trikotnik sodelovanja.

Za dobro sodelovanje s starši mora šola odpreti svoja vrata in staršem dovoliti, da spoznajo njeno življenje. Odprta mora biti za učitelje, da jim omogoči ustvarjalno delovanje in odprta mora biti za dijake, da se bodo v njej počutili dobro, varno in da bodo stopali vanjo brez strahu in stiske. Z drugimi besedami bi lahko rekli, da mora šola skrbeti za povezovanje staršev in dijakov s šolo. Vsi, ki vstopajo v šolo, namreč zaznavajo sporočila drugih preko svojih življenjskih izkušenj, lastnega poznavanja okolja, tradicije, vrednot, stališč, prepričanj in predsodkov. Uspeh vsake šole je odvisen tako od dijakov in učiteljev, kakor tudi od staršev dijakov in vodstva šole. Odvisen je od učinkovite komunikacije med njimi. Te vrednote je zmeraj treba negovat in se v njih še izpopolnjevati.

Upamo, da smo z raziskovalno nalogo in njenimi rezultati ter podanimi predlogi pripomogli k temu, da bodo dijaki in njihovi stari ter vodstvo šole prepoznali in videli pomembno vrednost v komunikaciji med učitelji in starši. Menimo, da je prav odprtost učiteljev ter njihovo

sodelovanje s starši in dijaki pomembna kvaliteta v raziskavo vključene srednje šole v Mariboru, ki jo je potrebno še večkrat izpostaviti in spodbujati.

Raziskovalno nalogo povzemamo z mnenjem, da je mogoče komunikacijo vedno izboljšati in tako omogočiti tudi večjo učinkovitost šole oziroma posredno povečevati učne dosežke in učinkovitost šole.

8 LITERATURA IN VIRI

8.1 Literatura

- Brajša, P. (1993). *Pedagoška komunikologija*. Ljubljana: Glotta Nova.
- Fras, J. (1993). Komunikacija med pedagoškimi delavci in starši. *Vzgoja in izobraževanje*, št. 4.
- Intihar, D., Kepec, M. (2002). *Partnerstvo med šolo in domom*. Ljubljana: Zavod republike Slovenije za šolstvo.
- Kavčič, B. (2005). *Poslovno komuniciranje*. Ljubljana: Visoka komercialna šola Celje.
- Ličen, N. (1999). Pogovorne ure – nadloga ali priložnost za oblikovanje partnerstva med učitelji in starši. *Vzgoja in izobraževanje*, št. 30.
- Mihaljčič, Z. (2006). *Poslovno komuniciranje*. Ljubljana: Jutro.
- Možina, S., Tavčar M. in Kneževič A. (1998). *Poslovno komuniciranje*. Maribor: Založba Obzorja Maribor.
- Osredečki, E. (1994). *Nova kultura poslovnega komuniciranja, Poslovni bonton*. Lesce: Oziris.
- Polak, A. (2008). *Učitelji, učenci in starši o prvem triletju osnovne šole*. Ljubljana: Pedagoški inštitut.
- Popovič M., Zajc M. (2002). *Vstop v poslovni svet*. Ljubljana: Tehnična založba Slovenije.
- Rajgl, S. (2010). *Partnerstvo med učitelji in starši ter učinkovita komunikacija na govorilnih urah*. Magistrsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
- Resman, M. (1992). Partnerstvo med šolo in domom. *Sodobna pedagogika*, št. 3-4.
- Rozman, R., J. Kovač in F. Koletnik. (1993). Management. *Zbirka Manager*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Strmšek Turk, S. (2008). *Poslovno komuniciranje*, višješolski učbenik. Maribor : Doba Epis.
- Strojnik, M. (1992). *Beseda ni konj*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

8.2 Viri

Wikipedija (2012) *Elektronski vir*. <http://sl.wikipedia.org/wiki/Komuniciranje>. [dostop 2. oktobra 2012]

Communication with Parents. *Elektronski vir*.

http://www.people.fas.harvard.edu/~sfpcc/enrollment_communication_with_parents.htm. [dostop 3. oktobra 2012]

Improve communication with you children and teens. Elektronski vir.

<http://www.downanddromore.org/news/2012/01/Improve-communication-with-your-children-and-teens>. [dostop 3. oktobra 2012]

ANKETNI VPRAŠALNIK

Spoštovani!

Moje ime je XY in sem dijak XY oddelka programa XY. V okviru projekta »*Mladi za napredek Maribora*« pripravljam raziskovalno nalogo z naslovom »*Vpliv veščin komunikacije na učinkovito sodelovanje šole s starši*«. Prosim vas, da izpolnite anketni vprašalnik, ki je anonimen. Izpolnjeni anketni vprašalniki bodo uporabljeni izključno v okviru raziskovanja za pripravo raziskovalne naloge.

1. Spol (obkrožite) M Ž

2. Starost:

- a) do 25 let
- b) 26 do 39 let
- c) 40 do 50 let
- d) 51 in več

3. Delovna doba v izobraževanju:

- a) do 5 let
- b) 6 do 10 let
- c) 11 so 20 let
- d) 21 let in več

4. Dosežena izobrazba:

- a) visokošolska strokovna
- b) univerzitetna
- c) magisterij
- d) doktorat

5. V šolskem letu 2011/2012:

- a) sem razrednik
- b) sem pomočnik razrednika
- c) nisem razrednik

6. Kako pogosto komunicirate s starši dijakov, ki jih poučujete?

- a) vsakodnevno
- b) 1x do 2x tedensko
- c) po potrebi
- d) redko
- e) nikoli

7. Kako pogosto komunicirate s starši dijakov, ki ste jim razrednik?

- a) v šolskem letu 2011/2012 nisem razrednik
- b) vsakodnevno
- c) 1x do 2x tedensko
- d) po potrebi
- e) redko
- f) nikoli

8. Katere od naštetih oblik komuniciranja s starši dijakov uporabljate) (možnih več odgovorov)

- a) osebni razgovor iz oči v oči na roditeljskem sestanku
- b) osebni razgovor iz oči v oči na pogovornih urah
- c) telefonski razgovor
- d) pisna sporočila klasične oblike
- e) e-sporočila oziroma elektronsko pošto
- f) facebook
- g) neformalne oblike sodelovanja
- h) drugo _____

9. Katero obliko komuniciranja s starši dijakov uporabljate najpogosteje?

- a) osebni razgovor iz oči v oči na roditeljskem sestanku
- b) osebni razgovor iz oči v oči na pogovornih urah
- c) telefonski razgovor
- d) pisna sporočila klasične oblike
- e) e-sporočila oziroma elektronsko pošto
- f) facebook
- g) neformalne oblike sodelovanja
- h) drugo _____

10. Kakšna je po vaši oceni učinkovitost vaše komunikacije s starši dijakov?

- a) zelo učinkovita
- b) učinkovita
- c) delno učinkovita
- d) neučinkovita
- e) zelo neučinkovita
- f) drugo _____

11. Kaj izmed naštetega ima po vašem mnenju največji vpliv na učinkovitost komuniciranja s starši? (možnih več odgovorov)

- a) redni stiki
- b) doslednost v sodelovanju
- c) dobri medosebni odnosi
- d) zavzetost obeh strani za sodelovanje
- e) spontanost v sodelovanju
- f) medsebojno zaupanje
- g) učinkovita uporaba veščin komunikacije

12. Kateri so najpogostejši vzroki za neučinkovito komunikacijo s starši dijakov?

(možnih več odgovorov)

- a) nejasno oblikovana ali posredovana sporočila
- b) pomanjkanje relevantnih informacij

- c) moteči dejavniki v okolju (hrup, ...)
- d) slabi medosebni odnosi
- e) neučinkovita uporaba veščin komunikacije
- f) prevelik obseg informacij
- g) časovna neusklajenost

13. Kateri so po vaši oceni najpogostejši razlogi za neučinkovitost pri vzpostavljanju kontaktov s starši dijakov? (možnih več odgovorov)

- a) starši se ne odzovejo na moja povabila
- b) starši se redko odzovejo na moja povabila
- c) starši se ne zanimajo za šolsko situacijo svojega otroka
- d) starši so večinoma nedosegljivi ali zelo zasedeni
- e) nimam veljavnih kontaktnih podatkov o starših (naslov, veljavna telefonska številka, e-naslov, ...)
- f) s starši težko vzpostavim pristen medsebojni odnos
- g) odnosi s starši so večinoma konfliktni
- h) drugo _____

14. Kako bi ocenili pomen vpliva veščin komuniciranja na učinkovitost komunikacije s starši dijakov?

- a) zelo velik vpliv
- b) relativno velik vpliv
- c) imajo vpliv
- d) imajo manjši vpliv
- e) nimajo vpliva
- f) drugo _____

15. Katere veščine komunikacije so po vaši oceni najbolj potrebne za učinkovito komunikacijo s starši dijakov? (možnih več odgovorov)

- a) poslušanje
- b) postavljanje vprašanj
- c) empatija

- d) asertivnost
- e) argumentiranje
- f) obvladovanje konfliktov
- g) samoobvladovanje
- h) drugo _____

16. Katere veščine komunikacije pri komunikaciji s starši dijakov najpogosteje uporabljate? (možnih več odgovorov)

- a) poslušanje
- b) postavljanje vprašanj
- c) empatija
- d) asertivnost
- e) argumentiranje
- f) obvladovanje konfliktov
- g) samoobvladovanje
- h) drugo _____

17. V katerih veščinah komunikacije bi se želeli še izpopolniti? (možnih več odgovorov)

- a) poslušanje
- b) postavljanje vprašanj
- c) empatija
- d) asertivnost
- e) argumentiranje
- f) obvladovanje konfliktov
- g) samoobvladovanje
- h) drugo _____